

การประเมินศักยภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาตามความสามารถ (ต่อ)

(Assessment of one's potential in conducting competency-based education)

ดร. ชัยรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 8-2565

การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกที่ก้าวสู่โลกแห่งยุค VUCA หรือ **ผันผวนไม่แน่นอนซับซ้อนและคลุมเครือ** ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและมีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปทั่วโลกที่ผลักดันให้ต้องมีการใช้มาตรการที่รุนแรงเพื่อชะลอแนวโน้มนี้ ภายใต้สภาวะโลกที่เชื่อมต่อกันทั่วโลกและรวดเร็วการใช้ความคิดสร้างสรรค์จึงมีความจำเป็นมากขึ้น ทุกภาคส่วนต้องการใช้ความสามารถ เช่น ความสามารถในการปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น และความเป็นผู้นำ เพื่อนำทางโลกนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน **การศึกษาตามความสามารถ (CBE-Competency-Based Education)** มีบทบาทสำคัญในบริบทของโลกแห่งยุค VUCA ดังกล่าว เพื่อแสดงถึงความพยายามของการนำความสามารถไปปฏิบัติสำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเกิดแนวคิดในทางปฏิบัติเกี่ยวกับความพยายามแสวงหาวิธีพัฒนาความสามารถที่หลากหลายตัวอย่างในทางการศึกษา เช่น การพัฒนาความเป็นผู้นำการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพสำหรับครู การจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ การพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะและการประเมินการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นโอกาสแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้และเติบโตผ่านในช่วงเวลาแห่งโลก VUCA นี้

ในตอนนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอบทเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถต่อไป คือ บทเรียนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามความสามารถ (Competency-Based Learning Theories) และบทเรียนที่ 4 การพัฒนาการเรียนการสอนตามความสามารถ (Developing Competency-Based Instruction)

<p>บทเรียนที่ 3 ทฤษฎีและแนวทางการเรียนรู้ตามความสามารถ</p> <p>Competency-Based Learning Theories & Approaches</p> <p>1. Constructivism</p> <p>2. Constructivist Teaching: Principles & Explanation</p> <p>3. Alternative Learning Solutions: Terms & Differences</p> <p>4. Individualized Education Plan (IEP): Function, Purpose & Guidelines</p>	<p>ในบทเรียนนี้ กล่าวถึง ทฤษฎีการศึกษาตามความสามารถ และทฤษฎีทางวิชาการ ที่สำคัญหลายประการที่เป็นรากฐานสำหรับการจัดการศึกษาตามความสามารถ (CBE) ได้แก่</p> <p>1.องค์ประกอบหลักห้าประการของ CBE ที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้า วัตถุประสงค์ การประเมิน การสนับสนุน และการฝึกอบรมทักษะ CBE ใช้คำถามการเรียนรู้ที่จำเป็นเพื่อเจาะลึกและพัฒนาความรู้พื้นฐาน</p> <p>ลักษณะพื้นฐานห้าประการที่จำเป็นสำหรับโปรแกรม CBE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนก้าวหน้าตามความเชี่ยวชาญที่แสดงให้เห็น 2. ความสามารถรวมถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถวัดผล และสามารถถ่ายทอดได้ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียน 3. การประเมินมีความหมายและเป็นประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวกสำหรับนักเรียน 4. นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนในเวลาที่เหมาะสมและแตกต่างตามความต้องการการเรียนรู้ของแต่ละคน
---	---

5. Blended Learning? -
Definition & Models

6. Blended Learning
Strategies

7. Goal Orientation Theory:
How Goals Affect Student
Motivation & Behavior

8. Next Generation
Learning? - Definition &
Elements

9. Important Theories in
Competency-Based
Education

คำแนะนำสำหรับบทเรียนที่ 3
โปรดศึกษาเพิ่มเติมโดยเฉพาะ
ในเรื่อง Constructivism

5. ผลการเรียนรู้เน้นความสามารถที่รวมถึงการนำไปใช้และการสร้างความรู้พร้อมกับการพัฒนาทักษะและการจัดการที่สำคัญ

2.คำถามการเรียนรู้ที่สำคัญ เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการศึกษาตามความสามารถ ความหมายแฝงบางส่วนที่จำเป็นสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกว่าคำถามเหล่านี้ว่าเป็นอย่างไร คำถามสำคัญมีความสำคัญและไร้กาลเวลา เป็นองค์ประกอบและเป็นพื้นฐาน สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจ มีแหล่งข้อมูลมากมายที่สามารถให้คำแนะนำในการกำหนดคำถามใหม่ที่ขอให้นักเรียนเน้นแนวคิดเหล่านั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การใช้คำถามการเรียนรู้ที่จำเป็นจะช่วยกระตุ้นการคิดขั้นสูงในหมู่นักเรียน

3.ความเข้าใจโดยการออกแบบ (Ubd : Understanding by Design) มุ่งเน้น

ไปที่การทำทำความเข้าใจและการถ่ายโอนการเรียนรู้โดยเน้นการออกแบบย้อนหลัง เพื่อให้ครูสามารถเริ่มต้นด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้นักเรียนไปถึงเพื่อแจ้งเส้นทางสู่การบรรลุเป้าหมาย มีเจ็ดองค์ประกอบ คือ

1. ครูควรใส่ใจในการพัฒนาหลักสูตร
2. ความตั้งใจ คือ ความเข้าใจของนักเรียนที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตลอดจนการใช้และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. นักเรียนจะได้รับอิสระในการสาธิตการเรียนรู้โดยการอธิบาย ที่ความ ประยุกต์ใช้ เปลี่ยนมุมมอง ความเห็นอกเห็นใจ และการประเมินตนเอง
4. ผลลัพธ์ที่ต้องการ หลักฐาน และแผนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ขับเคลื่อนการวางแผนหลักสูตรให้ถอยหลังจากวัตถุประสงค์
5. ครูผู้สอนจะสอนนักเรียนผ่านกระบวนการทำความเข้าใจ เพื่อให้แน่ใจว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นและประเมินความหมายของการสร้างและการถ่ายทอดความรู้ของนักเรียน
6. ครูมีส่วนร่วมในการอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญเรื่องอื่น ๆ ในเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร
7. ครูใช้ข้อมูลของนักเรียนในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรหรือวิธีการสอน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

4. CBE มีพื้นฐานจาก ปรัชญาการศึกษาคอนสตรัคติวิสต์

(Constructivist educational philosophy) ที่ระบุว่านักเรียนสร้างความรู้ของตนเองและครูทำหน้าที่เป็นโค้ชที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในความพยายามของนักเรียนในการสร้างการเรียนรู้

การเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ จึงเน้นที่

ครู อยู่ในฐานะเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันกับนักเรียนมากกว่าผู้ดูแลการเรียนรู้

นักเรียน อยู่ในฐานะผู้มีความสามารถอย่างแข็งขันและมีส่วนร่วมในการประยุกต์ใช้ทักษะที่เป็นประโยชน์ เป็นจริง และมีความหมาย

หลักการและทฤษฎีที่เหล่านี้

1. หน่วยงานสถานศึกษา ได้เตรียมความพร้อมสำหรับครู ในการเรียนรู้ตามแนวทางการคอนสตรัคติวิสต์ มากน้อยเพียงใด และจะมีวิธีรู้อย่างไรว่าครูมีความพร้อมด้านนี้อย่างแท้จริง

2. หน่วยงานสถานศึกษา ได้เตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนให้แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์ มากน้อยเพียงใด

3. ความเข้าใจ **ลักษณะพื้นฐานห้าประการ** ที่จำเป็นสำหรับโปรแกรม CBE สำหรับครูและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง มีมากน้อยเพียงใด

บทเรียนที่ 4 การพัฒนา

การเรียนการสอน

ตามความสามารถ

Developing Competency-Based Instruction

ในบทเรียนที่ 4 นี้ หมายถึง การนำกรอบสมรรถนะจากระยะที่ 1 กำหนดสมรรถนะและจัดทำโมเดลสมรรถนะผู้เรียนแล้ว เข้าสู่ระยะที่ 2 คือ การวางระบบการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งต้องดำเนินงานในบทเรียนที่ 2 โดยนำพฤติกรรมบ่งชี้มากำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้สมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อเข้าสู่การพัฒนาการเรียนการสอนในบทเรียนที่ 4 จึงประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ เช่น

1.การพัฒนาหลักสูตร : ที่เกี่ยวกับกระบวนการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน แน่นนอนว่า หลักสูตรที่พัฒนาต้องเป็นหลักสูตรแบบสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) หรืออาจเรียกว่า หลักสูตรอิงสมรรถนะหรือฐานสมรรถนะ ก็สุดแล้วแต่

จุดสำคัญ คือ หน่วยงานสถานศึกษา ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแบบสมรรถนะอย่างลึกซึ้งและสำรวจหลักสูตรประเภทต่างๆ นอกจากนี้ ให้เรียนรู้คำศัพท์ที่สำคัญต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ ตามขั้นตอนและกระบวนการที่หลักการทฤษฎีกำหนดไว้ อย่างถูกต้อง มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด (ขอให้ย้อนกลับไป Download ข้อเขียนเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ หรือศึกษาเพิ่มเติมจากตำรา หนังสือเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ ซึ่งก็มีหลากหลายจะทำให้หน่วยงานสถานศึกษา ครูผู้สอนได้เข้าใจกระบวนการมากขึ้น)

<p>การออกแบบแผนการสอน สำหรับการเรียนรู้ (Design for Learning Lesson Plan)</p>	<p>3.การออกแบบแผนการสอนสำหรับการเรียนรู้ที่เป็นสากลจะเป็นกรอบการทำงาน ที่ยืดหยุ่นสำหรับทำให้แน่ใจว่าจะรวมนักเรียนไว้ด้วยกัน หน่วยงานสถานศึกษาจึงควรศึกษาเรียนรู้หลักการและวิธีการเรื่องนี้ที่ชัดเจน และใช้ เป็นแม่แบบสำหรับการวางแผนบทเรียน</p>
<p>การใช้อนุกรมวิธานและ การประเมินของ Bloom (Bloom's Taxonomy and Assessments)</p>	<p>4.การใช้อนุกรมวิธานหลักการเรียนรู้ของ Bloom's Taxonomy เป็นเครื่องมือ ยอดนิยามและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาตามความสามารถ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในหลายขั้นตอน เช่น ระยะเวลาการกำหนดสมรรถนะและจัดทำ โมเดลสมรรถนะ จะนำมาใช้ในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะ หรือการเขียน ข้อความสมรรถนะ (Writing competency Statement) โดยใช้คำกริยาการ กระทำ (Action Verb) เป็นหลัก อนุกรมวิธานของ Bloom ปัจจุบันมีทั้งฉบับแก้ไข และต้นฉบับ ซึ่งมีทั้งวิธีใช้งานในห้องเรียนและเพื่อใช้สำหรับการประเมิน ความสามารถในการเรียนรู้และการรับรู้ต่าง ดังนั้น หน่วยงานสถานศึกษา ที่มีความตั้งใจที่จะพัฒนาระบบการศึกษาตาม ความสามารถ จำเป็นต้องอาศัยอนุกรมวิธานนี้ จึงต้องศึกษาเรียนรู้ให้ลึกซึ้งและ นำมาใช้อย่างถูกต้องตามหลักการ</p>
<p>กลยุทธ์การออกแบบ การเรียนการสอน</p>	<p>5.หน่วยงานสถานศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนจำเป็นต้องเรียนรู้ว่ากลยุทธ์การ ออกแบบการเรียนการสอนคืออะไร และจะใช้อย่างไรในห้องเรียน ซึ่งควรจะเรียนรู้ รายละเอียดเกี่ยวกับการออกแบบการสอนทั่วไปสามแบบ ได้แก่ 1.การทำ ความเข้าใจการออกแบบ 2.อนุกรมวิธานของ Bloom และ3.แบบจำลองการสอนของ ADDIE MODEL</p>
<p>กลยุทธ์การสอน (Instructional Strategies) การลงมือปฏิบัติ การโต้ตอบ การอธิบาย และการทำงาน ร่วมกัน</p>	<p>6.กลยุทธ์การสอนในการจัดการศึกษาตามความสามาถ จะใช้ Academy of Magic ที่แสดงบทบาทกลยุทธ์การสอนสี่ประเภทที่ครูใช้ในห้องเรียน ได้แก่ 1.การสอนแบบอธิบาย 2.การสอนแบบโต้ตอบ 3.การสอนแบบลงมือปฏิบัติ และ 4.การสอนแบบทำงานร่วมกัน หน่วยงานสถานศึกษา คงจะต้องมีการพัฒนาครูผู้สอนให้ชำนาญกลยุทธ์การสอนทั้ง 4 ประเภท รองรับการจัดการศึกษาแบบ CBE</p>
<p>การนำการศึกษาตามความ สามารถไปใช้ในโรงเรียน</p>	<p>6.การศึกษาตามความสามารถ สามารถนำมาใช้ในระบบโรงเรียนได้ดีหลาย ประการ โดยมีข้อที่ต้องคำนึงถึง เช่น 1.การศึกษาตามความสามารถเป็นบรรทัดฐานในการเรียนแบบโฮมสคูลและ แบบเรียนออนไลน์ 2.การปลูกฝังโครงสร้างความเป็นผู้นำที่สนับสนุนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการ ดำเนินการตามระเบียบวิธีการศึกษาตามความสามารถภายใน</p>

3. การนำการศึกษาตามความสามารถไปปฏิบัติให้สำเร็จจำเป็นต้องหาคนที่สนับสนุนจากผู้นำการศึกษาในระดับต่างๆ และสร้างการสนับสนุนสำหรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนผลักดันการนำโมเดลสมรรถนะไปสู่การใช้งานจริง

4. ให้ความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละเนื้อหาหลักสูตรเพื่อสร้างมาตรฐานที่จะวัดความสามารถและสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐสำหรับแต่ละระดับชั้น

5. การสอนที่เน้นความสามารถนั้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าที่จะเน้นที่มาตรฐาน

6. ใช้วิธีการและแบบประเมินแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น formative assessments, summative assessments, Performance assessments สำหรับแบบประเมินรูบริก เป็นการให้คะแนนเพื่อรวบรวมหลักฐานความคืบหน้าและองค์ประกอบของเนื้อหาที่อาจต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อการปรับปรุง รูบริกเป็นวิธีการวัดความสามารถในระดับต่างๆ สำหรับแนวคิดหรือกลุ่มแนวคิดเฉพาะ

7. การศึกษาตามความสามารถจะช่วยเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ

องค์ประกอบทางวัฒนธรรมบางอย่างของโรงเรียนที่เอื้อต่อรูปแบบการศึกษาตามความสามารถ ได้แก่

1. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันมากกว่าการใช้ความเป็นผู้นำจากบนลงล่าง
2. มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในหมู่นักเรียนและครู
3. การมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ในแบบของตัวเอง ตามจังหวะของตนเอง
4. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าเน้นมาตรฐาน
5. การดำเนินงานสู่ความคาดหวังที่โปร่งใสและการตอบรับอย่างต่อเนื่อง
6. การสื่อสารแบบเปิดและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การนำการศึกษาตามความสามารถมาปฏิบัติในโรงเรียน มีหลากหลายสิ่งที่โรงเรียนต้องเผชิญกับความท้าทาย ดังนั้น หน่วยงานสถานศึกษาจึงต้องตระหนักและคำนึงถึงความท้าทายเหล่านี้ และแสวงหาแนวทางที่ตีมาเผชิญ

การใช้ประโยชน์ของ

เทคโนโลยีสนับสนุนการจัด

การศึกษาตามความสามารถ

Technology Supports CBE
in the Classroom

8. เทคโนโลยีต่างๆ มีความจำเป็นในการนำมาใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาตามความสามารถ ทั้งการเรียนการสอนในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครูสามารถใช้เพื่อผสมรวมเทคโนโลยีเข้ากับห้องเรียน ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนไม่เพียงแบ่งปันข้อมูลที่พวกเขาได้ แต่ยังทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นกับห้องเรียนที่อยู่ติดกัน หรือกับห้องเรียนในประเทศอื่นทำให้พวกเขามีโอกาสที่จะควบคุมประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้จากผู้อื่นได้ รวมถึงการโต้ตอบในสภาพแวดล้อมออนไลน์

เทคโนโลยีสามารถเป็นกุญแจสู่รูปแบบการศึกษาตามความสามารถ ส่งผลต่อ CBE โดยปรับปรุงการมอบหมายงานของนักเรียนผ่านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนวิธีการสำรวจจริยธรรมและการใช้เทคโนโลยี

**การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน
CBE**

9.หลักการสำคัญของการศึกษาตามความสามารถ คือ การที่นักเรียนก้าวหน้าตามความเชี่ยวชาญที่แสดงให้เห็น มีดังนี้

- 1.นักเรียนจะได้รับวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และได้รับการประเมินที่มีความหมายและการสนับสนุนครูที่แตกต่างกันเมื่อพวกเขาเรียนรู้ชุดทักษะกว้างของความรู้ประยุกต์
- 2.เทคโนโลยีสามารถอำนวยความสะดวกในการบูรณาการการศึกษาตามความสามารถเข้าในห้องเรียนได้หลายวิธี

วิธีการต่างๆ ที่เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

**เทคโนโลยีช่วยให้เสร็จสิ้น
ภารกิจ**

- 1.การใช้เทคโนโลยีช่วยให้นักเรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบใหม่และน่าสนใจ
- 2.การบูรณาการเทคโนโลยีช่วยให้มีความเป็นไปได้สำหรับงานที่สร้างสรรค์และน่าสนใจ

**เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสาร
และการทำงานร่วมกัน**

CBE มักใช้กลุ่มขนาดเล็กสำหรับการมอบหมายงานและโครงการ ดังนั้นเทคโนโลยีช่วยในการสื่อสารโปรแกรมการทำงานร่วมกัน ได้แก่

- 1.ครูสามารถสื่อสารให้คำแนะนำในการมอบหมายงาน ข้อเสนอแนะ บันทึกความคืบหน้า เนื้อหาหลักสูตร และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยี
- 2.กลยุทธ์การสื่อสารที่เน้นเทคโนโลยีประเภทนี้จึงมีความสำคัญ เนื่องจาก CBE เป็นความพยายามที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการทำงานร่วมกัน

เทคโนโลยีช่วยในการวิจัย

เทคโนโลยีสนับสนุนการศึกษาตามความสามารถ คือ การวิจัยด้านต่างๆ เช่น

- 1.การใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อรวบรวม ประเมิน และใช้ข้อมูลจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจพื้นฐานของการวิจัย
- 2.นักเรียนสามารถใช้โปรแกรมต่างๆ เพื่อรวบรวม จัดเรียง และวิเคราะห์ข้อมูลได้

บทวิพากษ์

ผู้เขียนไม่ได้มีตำแหน่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่ก็พอรู้และเข้าใจว่าผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญนั้น ต้องมีทั้งองค์ความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญเชี่ยวชาญ (Expert) ในสาขาวิชาหรืองานที่ตนดำเนินงานอยู่เชิง

ประจักษ์ สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่หน่วยงานสถานศึกษาและบุคคลอื่นๆ และสามารถนำสู่การปฏิบัติหรือดำเนินงานได้อย่างแท้จริงข้อห่วงใยในสิ่งที่ผู้เขียนพบจากประสบการณ์ ก็คือ ความไม่ต่อเนื่องของขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษาตามความสามารถ ที่พบว่าการดำเนินงานทั้ง 3 ระยะ (3 Phase) ไม่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้มีเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งผู้เขียนได้พยายามเสนอไว้ในหลายๆตอน ประการแรก นั่นคือ การจัดสรรงบประมาณจัดการศึกษาตามความสามารถไม่เป็นระบบ และไม่เพียงพอ หลายๆองค์กร ที่ดำเนินงานอย่างสะเปะสะปะ ไม่รู้ว่าต้องดำเนินอะไรก่อนหลัง ส่วนใหญ่มักจะเริ่มโดยการจัดให้มีการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะของกลุ่มบุคคลต่างๆ ตามงบประมาณที่ได้รับเป็นรายปี เช่น ใช้ซื้อการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครู นักวิชาการ บุคลากร อื่นๆ โดยกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา (ตามความอยากของผู้บริหารและผู้นำเสนอ) โดยไม่รู้ว่ามีเหตุผลความจำเป็นอะไรที่ต้องฝึกอบรมพัฒนากลุ่มบุคคลเหล่านั้น เรียกว่าตามกระแสสมรรถนะ และมีผู้ที่เรียกตนเองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งหน่วยฝึกอบรมบางแห่งได้จัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะขึ้น ข้อสังเกตมีว่าใช้ชื่อโครงการให้มีคำว่าสมรรถนะก็ถือว่าเป็นโครงการพัฒนาสมรรถนะ เช่น โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครู อาจารย์ ฯลฯ ประจำปี.....ทำนองนี้ หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีคำว่าหลักสูตรสมรรถนะก็ถือว่าเป็นหลักสูตรสมรรถนะ เช่น หลักสูตรสมรรถนะ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ฯลฯ ประจำปี.....ทำนองนี้ แต่เมื่อดำเนินการจริงๆ ก็ได้เพียงโครงการและหลักสูตรแบบดั้งเดิมทุกที่... ซึ่งในการจัดการศึกษาตามความสมารถยุคใหม่มีความคาดหวังจริงๆ ที่จะให้ได้ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถและหลักสูตรแบบสมรรถนะที่เป็นระบบแท้จริง นั่นคือ เริ่มจากการได้มาของสมรรถนะและกำหนดโมเดลสมรรถนะก่อนดังเช่นที่อารยะประเทศเขาทำกัน และดำเนินการไปตามขั้นตอนจนถึงขั้นการประเมินผลที่ทุกขั้นตอนควรสามารถจับต้องได้ หากบรรดาผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายยังคงยึดแนวคิดแบบดั้งเดิมหรือหลักสูตรแบบเก่าที่ทำนุชำนาญ การดำเนินงานจัดการศึกษาตามความสามารถและหลักสูตรสมรรถนะก็จะได้อย่างที่เคยพบนั่นแหละ จะกล่าวว่า “เป็นผู้เชี่ยวชาญแต่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถและการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ” ก็อาจจะเป็นการกล่าวอ้างที่มากเกินไป ส่งผลให้กระบวนการดำเนินงาน CBE ขาดความต่อเนื่องไม่เป็นระบบ.....ข้อห่วงใยและคำร่ำพิงนี้ ก็หวังว่าหน่วยงานสถานศึกษายุคใหม่ที่ กำลังจะนำหลักการและแนวคิดการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education) มาใช้ ต้องตระหนักให้มากนะครับ.....

.....

ตอนต่อไป : บทที่ 5 การสร้างความแตกต่างของบทเรียน (Differentiating Lessons)